Palgapositsiooni Eksperthinnang 2023 Eesti

AUTORIÕIGUS

Käesolev eksemplar kuulub ainult allpool nimetatud organisatsioonile ja selle sisu ning andmeid ei ole õigust levitada, edasi anda või kasutada ärilisel eesmärgil ükskõik millisel viisil ilma Figure Baltic Advisory kirjaliku loata.

Eksemplari omanik on: Saaremaa Vallavalitsus

© Figure Baltic Advisory 2023
Figure Baltic Advisory OÜ
Sepapaja 6
11415 Tallinn
6 277 077
info@figure.ee

Sissejuhatus

Ettevõtte palgapositsiooni hindamiseks oleme kasutanud 2023. aasta Riigi ameti- ja hallatavate asutuste, riigi asutatud sihtasutuste ning avalik-õiguslike asutuste palgauuringusse esitatud andmeid

- Palgauuringusse esitatud andmed ja tulemused on seisuga mai ja juuni 2023.

Analüüsiks on kasutatud 2023. aasta Riigi ameti- ja hallatavate asutuste, riigi asutatud sihtasutuste ning avalik-õiguslike asutuste palgauuringuga kaasas olevat palgatööriista faili, kõiki käesolevas raportis olevaid jooniseid on võimalik palgatööriistas reprodutseerida.

Kuigi 2023. aasta Riigi ameti- ja hallatavate asutuste, riigi asutatud sihtasutuste ning avalik-õiguslike asutuste palgauuringusse esitatud andmed läbivad mitmekordse kontrolli, ei saa me garanteerida, et kõik organisatsioonid esitasid meile täiesti korrektsed andmed.

Kui teil on täiendavaid küsimusi, kontakteeruge meie konsultantidega.

Figure Baltic Advisory

Ilmar Põhjala, analüütik

Aet Purk, konsultant

Üldine turu võrdlus

Saaremaa Vallavalitsuse 172 teenistuskohta asuvad kõik Saaremaal.

Organisatsioonis makstakse kuu põhipalka, garanteeritud lisatasusid (pikaajalised, üle 1 aasta, projektitasud), seadusjärgseid lisatasusid (õhtutundidel ja riigipühadel töötamine) ja lühiajalisi tulemustasusid (jõulupreemiad).

Inimesed teevad oma tööle asumise ja töölt lahkumise otsuseid üldjuhul igakuise põhipalga põhjal (mis on garanteeritud) ja ei arvestata ettevõtte poolt lubatavat tulemustasu. Seetõttu on võrdlused tehtud **kuu põhipalga** (et näha kuivõrd lihtne on ainult palga argumendiga uusi inimesi tööle leida ja kui suure tõenäosusega vanad olijad võivad lahkuda) ja **aasta kogupalga** (oluline on teadmine, kas ettevõtte kõige parematele on „palgaturul“ tagatud konkurentsivõimeline palgatase) osas.

Eestis tervikuna on levinud praktika, et lisaks põhipalgale makstakse ka tulemustasu.

Tulemustasu osakaal on kogu Eestis keskmiselt 13% (mediaan 10%). Avalikus teenistuses on tulemustasude osakaal väiksem, kogu Eestis keskmiselt **6%** (mediaan **6%**) ja mujal Eestis keskmisel **5%** (mediaan **5%**).

Järgnevatel joonistel on nii kuu põhipalkade kui aasta kogupalkade võrdluse juures toodud Saaremaa Vallavalitsuse positsioon võrreldes Eestis (va Tallinnas ja Harjumaal) tegutsevate avaliku teenistuse uuringus osalenud organisatsioonidega. Piirkonda Eesti (va Tallinn ja Harjumaa) tähistatakse edaspidi „muu Eesti“.

Kuu põhipalga võrdlus

Joonis 1. Saaremaa Vallavalitsuse palgapraktika trendijoon (kõik tööd), kuu põhipalk, muu Eesti

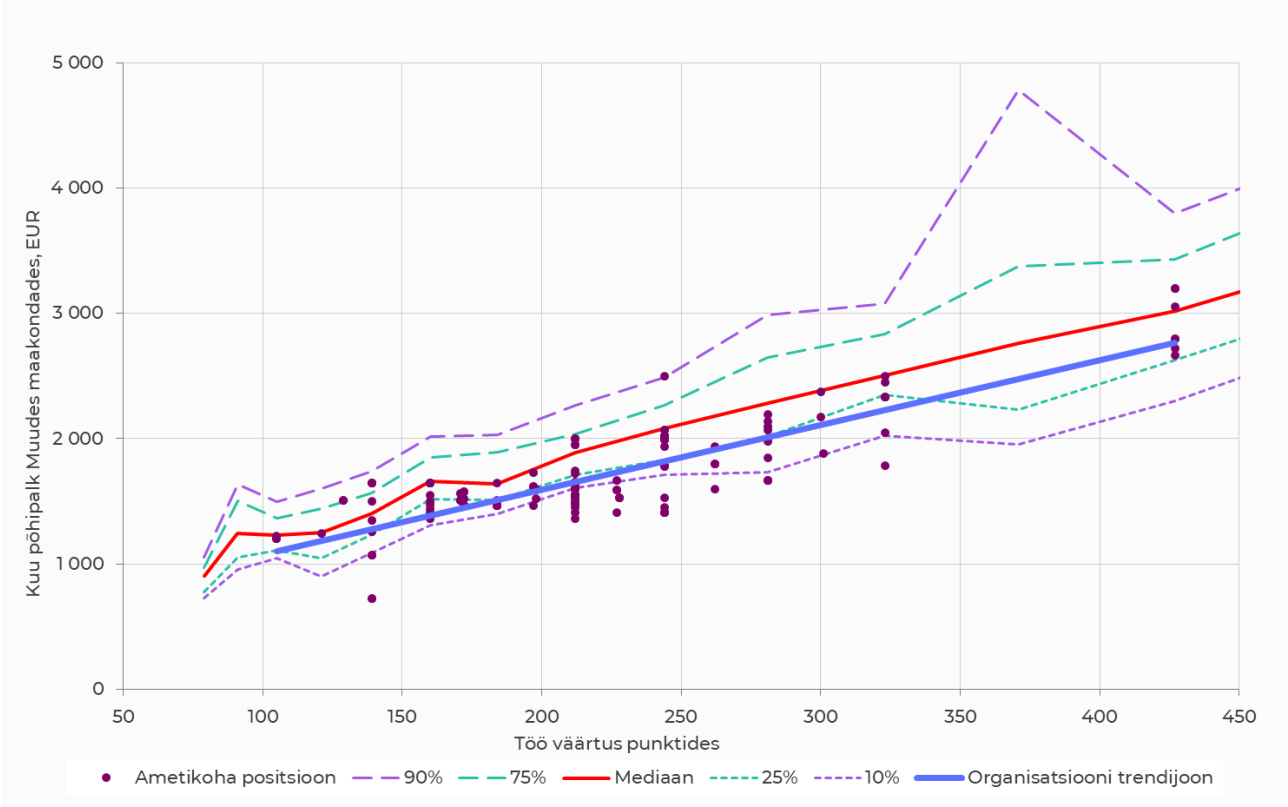

Organisatsiooni trendijoon ehk Saaremaa Vallavalitsuse palgapraktika joon asub turu 25% kvartiili lähedal.

Joonis 2. Saaremaa Vallavalitsuse töölised, oskustöölised, algtaseme spetsialistid

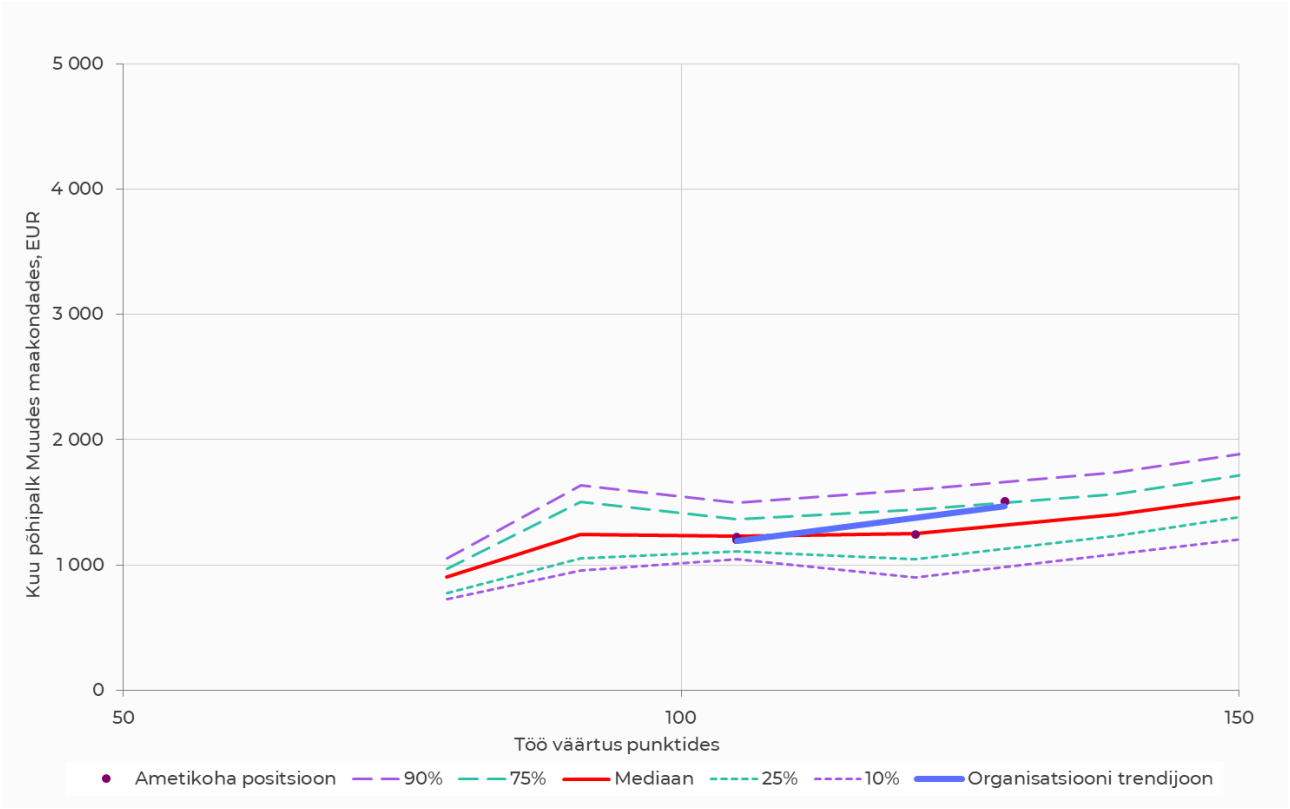

6 teenistuskohta, palgapraktika trendijoon paikneb turu mediaani ja 75% kvartiili vahel.

Siia kuuluvad infosekretärid, eestkoste assistent, majandus- ja haldusosakonna tehniline spetsialist, sotsiaaltranspordi peaspetsialist ja hankespetsialist. Nende teenistuskohtade osas võib öelda, et võrdlus muu Eesti avaliku teenistusega on konkurentsivõimeline.

Joonis 3. Saaremaa Vallavalitsuse kogenud oskustöölised, spetsialistid

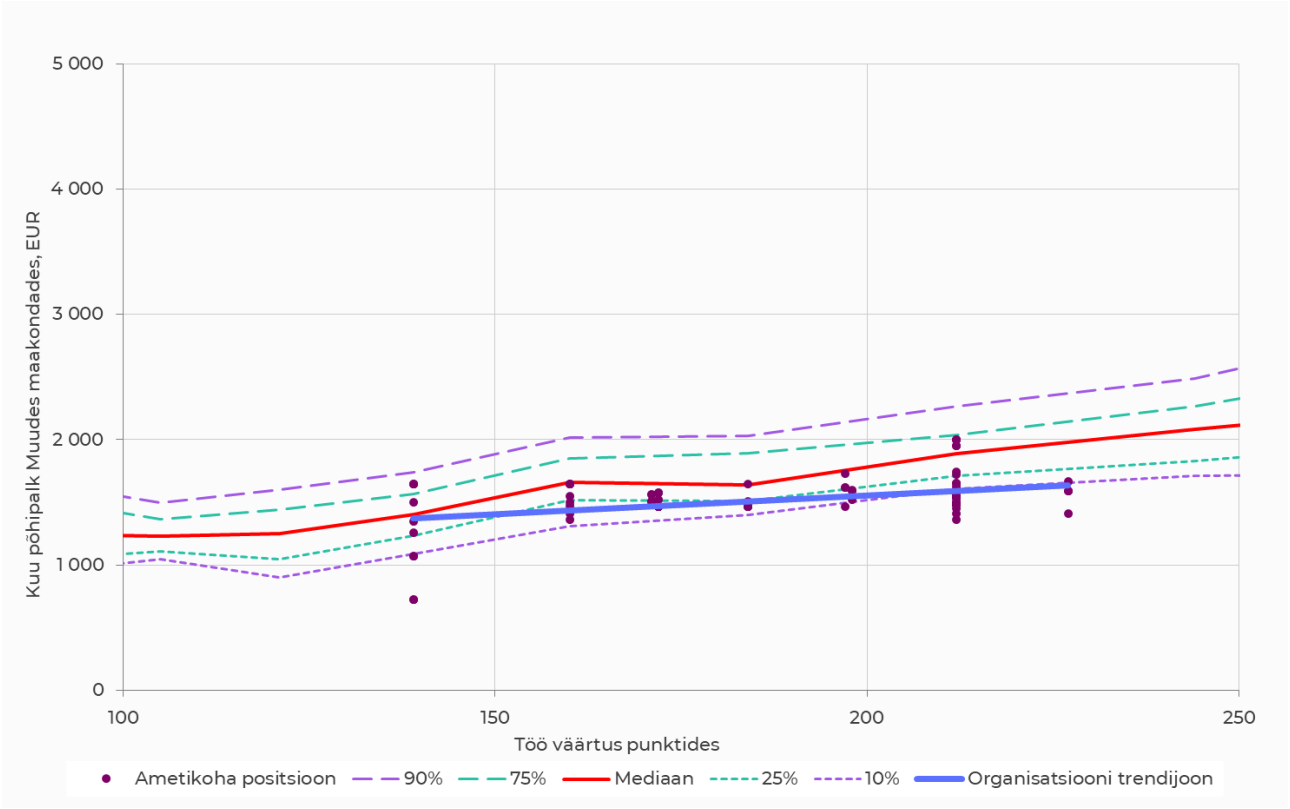

101 teenistuskoha ehk rohkem kui pool kogu töötajaskonnast.

Siia kuuluvad enamik spetsialiste. Näiteks: saarevahid, autojuhid, dokumendihalduse spetsialistid, planeeringute teenistuse spetsialistid, IT-tehnikud ja süsteemiadministraatorid, raamatupidajad, ökonomistid, vanemraamatupidajad, arhitektid, sotsiaaltööspetsialistid, teenusekeskuse juhatajad jne.

Palgapraktika trendijoon hakkab peale turu mediaani pealt ja kõrgemate punktiväärtuste juures langeb turu 10% detsiili peale.

Joonis 4. Saaremaa Vallavalitsuse tippspetsialistid

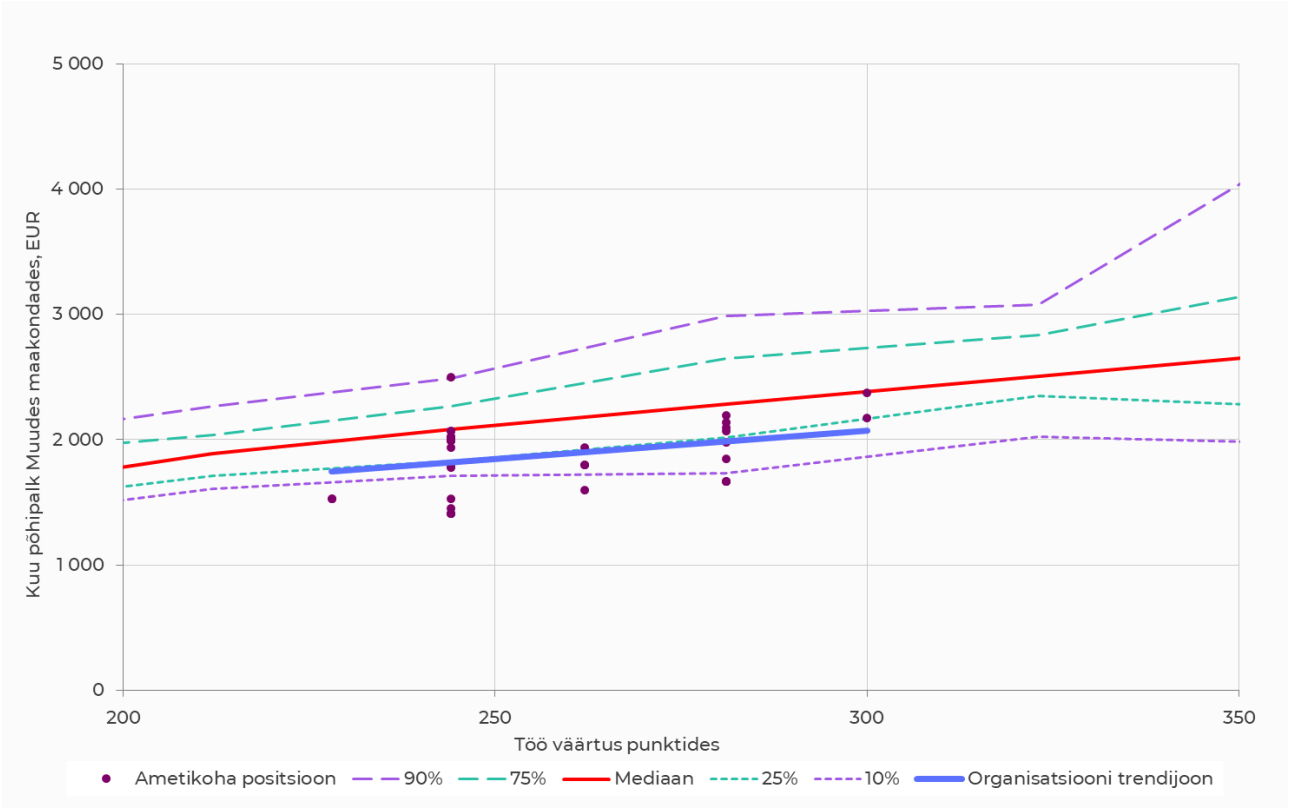

37 teenistuskohta, paiknetakse turu 25% kvartiili peal.

Siia kuuluvad näiteks erinevate valdkondade pea-ja juhtivspetsialistid, nõunikud, juristid, ehitusinsenerid, teenistuste juhatajad jne.

Joonis 5. Saaremaa Vallavalitsuse eksperdid, esmatasandi juhid

8 teenistuskohta, palgapraktika trendijoon hakkab peale turu 10% detsiili pealt ja kõrgemate punktiväärtuste juure tõuseb turu 25% kvartiili peale.

Siia kuuluvad väiksema töötajate arvuga osakondade või suure töötajate arvuga teenistuste juhid.

Joonis 6. Saaremaa Vallavalitsuse juhid, funktsioonijuhid

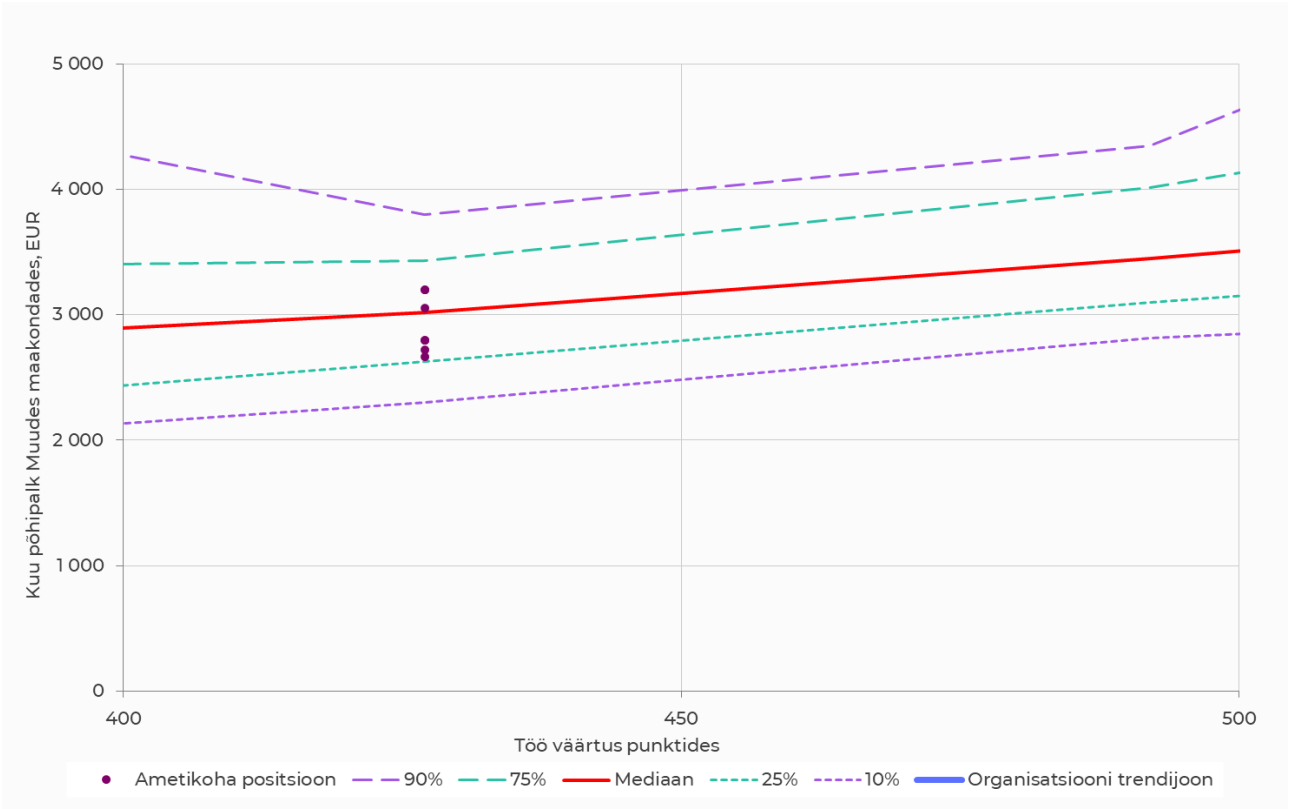

7 teenistuskohta, töötajate palgad paiknevad 25% kvartiili ja 75% kvartiili vahel.

Kõik eelnevad joonised ja võrdlused on tehtud turu palgatasemetega, mille puhul lähevad arvesse kõik turul sarnase väärtuspunktiga olevad tööd. Sellise lähenemise eeliseks on sisemise õigluse hoidmine ja võrdne üleüldine vaade. Küll aga teame, et teatud tööde puhul on tiheda konkurentsi ja nõudluse tõttu turupalk sama väärtuspunktiga tööde grupis oluliselt erinev. Tööde täpse turuhinna võrdluse saame tööperede tasemete võrdluse alusel.

Tööperede võrdlus

Saaremaa vallavalitsuses on 172 teenistuskohta, kõikide puhul pole tööpere ja taseme võrdlus võimalik (turul ei olnud Muu Eesti piirkonnas piisavalt andmeid).

Kuu põhipalkades on tööperede põhiselt erinevus:

- mediaanist keskmiselt **-13,1%** (võrdlus võimalik 145 teenistuskoha puhul).
- 25% kvartiilist keskmiselt **-5,9%** (võrdlus võimalik 134 teenistuskoha puhul).
- 10% detsiilist keskmiselt **1,4%** (võrdlus võimalik 115 teenistuskoha puhul).

Aasta kogupalkades on tööperede põhiselt erinevus:

- mediaanist keskmiselt **-14,7%** (võrdlus võimalik 145 teenistuskoha puhul).
- 25% kvartiilist keskmiselt **-6,8%** (võrdlus võimalik 134 teenistuskoha puhul).
- 10% detsiilist keskmiselt **1,8%** (võrdlus võimalik 115 teenistuskoha puhul).

Tööperede tasemete võrdluses võib öelda, et Saaremaa Vallavalitsuse **palgapositsioon** on antud andmete alusel **hetkel** turu alumisel detsiilil (**10% detsiili juures**).

Kuna organisatsiooni eesmärk on maksta töötasu alumisel kvartiilil (25%-l), siis vaatame, millised teenistuskohad on siin 25% kvartiiliga võrreldes parimas ja halvimas seisus.

25%-kvartiiliga võrreldes parimas seisus on :

- +10 - +20%: Isikute teenindamine ja taotluste menetlemine, inseneritööd, arhitektid
- +5 - +9%: Sekretäri, arhiivi ja dokumendihalduse tööd,
- +/-5% 25%-kvartiilist: personaljuhtimine, IT-süsteemiadministratsioon, riigivara haldamine, nõustav- ja kontrolliv järelevalve

25% kvartiiliga võrreldes **oluline mahajäämus** on järgmistel tööperedel:

- -5 - -10%: sotsiaalhoolekande alane juhtumikorraldus
- -10 - -20%: õigusteenused, finantsplaneerimine, kommunikatsioonijuhtimine

Aasta kogupalga võrdlus

Muutuvpalga osakaal aasta kogupalgast on Saaremaa Vallavalitsuses 1%. See on 4 protsendipunkti võrra väiksem kui piirkonna muu Eesti mediaan (5%).

Ilmselgelt seega aasta kogupalgas võrdluspilt veidi halveneb. Kuna tulemustasud on erinevate keerukusega töödele jaotunud ühtlaselt, siis piisab aasta kogupalgast pildi saamiseks organisatsiooni kui terviku pildi vaatamisest.

Töötajate gruppide kaupa täiendavad vaated ei annaks lisainfot.

Joonis 7. Saaremaa Vallavalitsuse palgapraktika trendijoon (kõik tööd), aasta kogupalk, muu Eesti

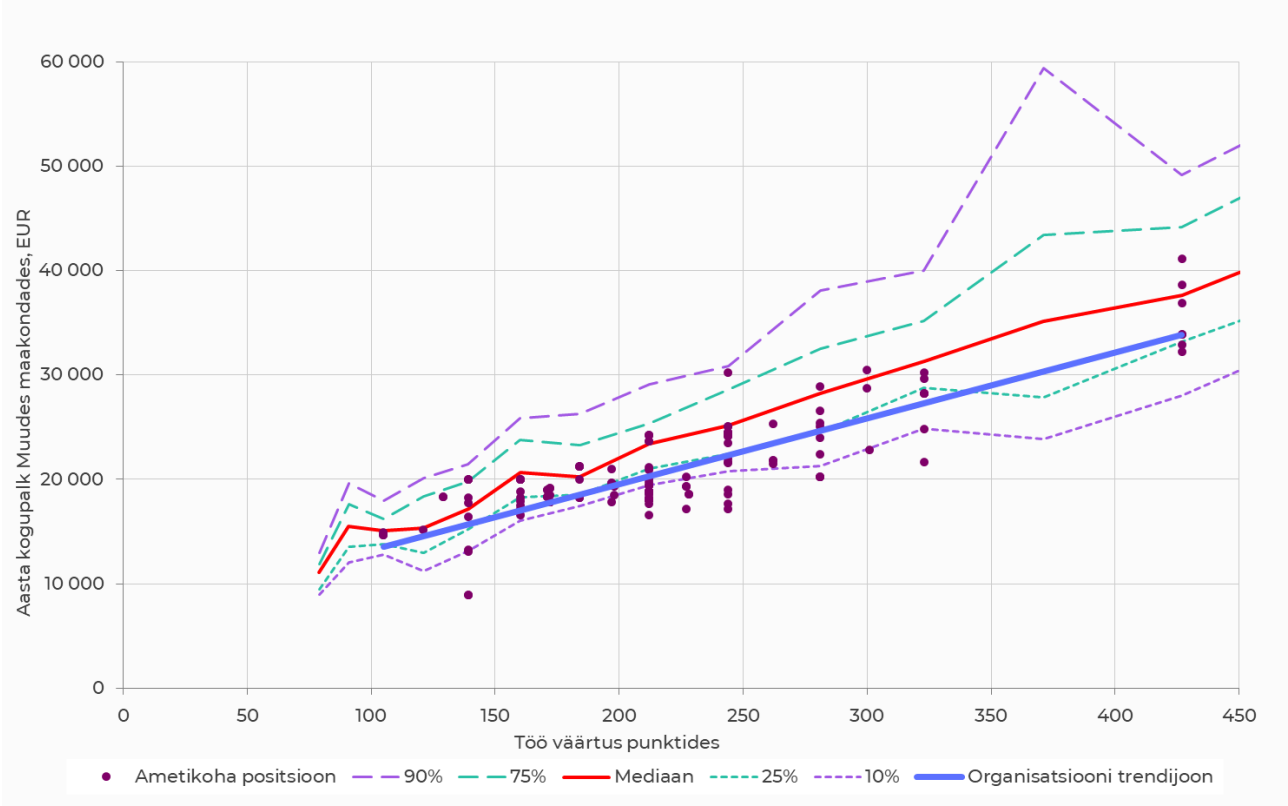

Turu positsioon võrreldes kuu põhipalgaga (vähemalt visuaalselt) aasta kogupalga puhul oluliselt ei muutu.

Saaremaa Vallavalitsuse palgapraktika joon asub turu 25% kvartiili juures.

Kokkuvõtted ja soovitused

† Üldpilti tervikuna vaadates võiks öelda, et Saaremaa Vallavalitsuse palgad on turu 25% kvartiili lähedal. Siiski on erinevate tööperede ja teenistuskohtade lõikes suuri erinevusi.

† Erinevate töötajate gruppide lõikes on olukord sarnane. Erinevus on töölised, oskustöölised ja algtaseme spetsialistid grupis, kus trendijoon jääb turu mediaani ja 75% kvartiili vahele.

† Sisemise õigluse vaates on üldpildis asjad korras. Eksperthinnangus paistsid silma mõned suuremad hajuvused. Võrdlus turupalkadega näitas, et on töötajaid, kes on kõrgemalt/madalamalt tasustatud, aga erinevused ei ole üldjuhul väga suured.

† Pigem on täna organisatsiooni peamine probleem üldises madalas palgatasemes võrreldes turuga.

† Seega on soovitus teostada palgaülevaatus lähtudes 2023. aasta Riigi ameti- ja hallatavate asutuste, riigi asutatud sihtasutuste ning avalik-õiguslike asutuste palgauuringu tulemustest ja esmajärjekorras tegeleda töötajatega, kelle palgatase jääb kõige rohkem maha võrdluses turupalkadega. Piiratud eelarve tingimustes on jätkuvalt **mõistlik palgatõuse diferentseerida** ja juurde arvestada veel ka **töötaja töösooritust** ning **teenistuskoha strateegilisust**.

Näiteks võimalikud kriteeriumid järgmise aasta palgatõusude planeerimisel:

1) Ühe töötaja maksimaalne palgatõus on 15%
2) Töötajad, kelle töösooritus on eeskujulik nende palk peaks olema vähemalt turu mediaan – 10% 3) Töötajad, kelle töösooritus on rahuldav nende palk peaks olema vähemalt turu mediaan – 20%

Figure Baltic Advisory

© Figure 2023. All rights reserved.